

3. Γέννηση του σύγχρονου design / Bauhaus

The Genius of Design 1 Ghosts in the Machine [Greek subtitles]

33:28-46:31 (13:03)

<https://www.youtube.com/watch?v=0QBfkgg-hoU#t=33m28s>

1. Τι εννοεί ο αφηγητής λέγοντας (00:37:40) ότι "οι τεχνολογίες είναι νέες δεν χρειάζεται να σχεδιαστούν"; Με τι έννοια τα προϊόντα που βασίζονται σε νέες τεχνολογίες (σύμφωνα με τον αφηγητή) δεν χρειάζεται να σχεδιαστούν και γιατί;
2. Ποια είναι η βασική ιδέα/οφέλη της μαζικής παραγωγής;
3. Γιατί ο Henry Ford και οι μηχανικοί του πάγωσαν το σχέδιο του αυτοκινήτου; Με άλλα λόγια, πώς το πάγωμα του σχεδίου του αυτοκινήτου συνεισέφερε στη μαζική παραγωγή;
4. Ποια στρατηγική ανταγωνισμού επέλεξαν οι General Motors και η Chrysler για να ανταγωνιστούν τη μαζική παραγωγή της Ford;
5. Σε ποιο σημείο/σε ποια κατάσταση στην αγορά αυτοκινήτου τοποθετεί ο J Mays τη γέννηση του βιομηχανικού σχεδιασμού;

33:28-46:31 (13:03)

- 00:33:35 Μέχρι τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα,
00:33:38 οι τεχνικές της βιομηχανικής παραγωγής
είχαν ευρέως εδραιωθεί,
00:33:42 ιδιαίτερα στην Αμερική,
00:33:44 όπου τα πάντα, από ραπτομηχανές
έως ποδήλατα
00:33:47 παράγονταν με την ίδια μέθοδο:
00:33:50 τυποποιημένα κομμάτια κατασκευασμένα
από ειδικά εργαλεία,
00:33:53 συναρμολογημένα από ημι-ειδικευμένους ή ανειδίκευτους
εργάτες πάνω σ' ένα ομοιόμορφο σχέδιο.
00:33:58 Έγινε γνωστό ως το "Αμερικανικό Σύστημα"
00:34:02 και ο Josiah Wedgwood
θα τ' είχε σίγουρα αποδεχθεί.
00:34:06 Αλλά η μαζική παραγωγή, όπως την καταλαβαίνουμε τώρα,
δεν είχε ακόμη πραγματοποιηθεί.
00:34:13 Η υπόσχεση της βιομηχανοποίησης
και το όνειρο του καπιταλισμού
00:34:16 ήταν για πανόμοια προϊόντα σε εκατομμύρια αντίτυπα,
00:34:18 των οποίων το κόστος ανά προϊόν έπεφτε μαγικά
όσο αυξάνονταν ο όγκος παραγωγής.
00:34:25 Μαζική παραγωγή σήμαινε την αμειλικτη
παραγωγή του ίδιου πράγματος,
00:34:28 σε επαρκείς ποσότητες,
00:34:30 όχι μόνο για να το κάνει διαθέσιμο σε όλους,
00:34:32 αλλά και να το κάνει προσιτό σε όλους.
00:34:36 Αυτό το όνειρο και αυτή η υπόσχεση θα έβρισκαν
την πρώτη και την υπέρτατη έκφραση τους
00:34:40 σε ένα προϊόν που έχει μεταμορφώσει τις ζωές μας
και τον κόσμο μας, για καλό και για κακό.
00:34:48 Νομίζω πως υπάρχουν τρεις σημαντικές
μορφές τέχνης τον 20ο αιώνα.
00:34:52 Μία είναι οι ταινίες,
00:34:54 τώρα, η άλλη, η δεύτερη είναι η ροκ μουσική,
00:34:55 η τρίτη είναι ο βιομηχανικός σχεδιασμός
00:34:56 για τον οποίο το αυτοκίνητο είναι το πρότυπο.
00:35:12 Δεν μπορώ να σκεφτώ οτιδήποτε καλύτερο
00:35:13 από το να δω ένα αυτοκίνητο για το οποίο έχω δουλέψει,
να κυκλοφορεί σ' ένα δρόμο
00:35:17 και πάντα προσπαθώ να δω ποιος είναι μέσα.
00:35:18 Οπότε πάντα κοιτάζω να δω αν είναι το άτομο που φανταζόμουν
ότι θα 'πρεπε να οδηγάει αυτό το αυτοκίνητο.
00:35:23 Και δεν έχει σημασία αν είναι το μικρότερο
ή το ακριβότερο αυτοκίνητο,
00:35:27 δεν έχει σημασία αν είναι ένα σπορ αυτοκίνητο ή ένα SUV,
00:35:31 δεν έχει σημασία αν είναι V8 ή ηλεκτρικό,
00:35:33 υπάρχει ένα αυτοκίνητο στην αγορά για τον καθέναν.
00:35:38 Η ιδέα ενός αυτοκινήτου για τον καθένα ήρθε αρκετά νωρίς.
00:35:42 Αλλά την πρώτη φορά,
ήταν το ίδιο αυτοκίνητο για τον καθένα.
00:35:49 Και, όπως η κατσαρόλα του Abraham Darby
δύο αιώνες πριν,

00:35:52 ήταν οποιοδήποτε χρώμα ήθελες...

00:35:55 αρκεί να ήταν μαύρο.

00:36:13 Ο Henry Ford δεν ανακάλυψε το αυτοκίνητο,

00:36:16 αλλά βρήκε έναν τρόπο να το παρέχει στον περισσότερο δυνατό κόσμο σε μία πολύ προσιτή τιμή.

00:36:23 Ο Henry Ford έλεγε πως ποτέ δεν μιλούσε στους πελάτες του.

00:36:25 Έλεγε πως αν ρωτούσε τους πελάτες του τι ήθελαν, θα έλεγαν γρηγορότερα άλογα.

00:36:30 Είχε καλύτερη ιδέα στο πως να κάνει ένα γρηγορότερο άλογο.

00:36:35 Το Model T ήταν ουσιαστικά ένα βαγόνι

00:36:38 που είχε τα άλογα σε μορφή κινητήρα κάτω από το κάθισμα.

00:36:44 Και μεταμορφώνει τελείως τον τρόπο που οι άνθρωποι σκέφτονται για την μετακίνησή τους από το σημείο A στο σημείο B,

00:36:49 και αυτή ήταν πιθανώς η μεγαλύτερη αλλαγή που έφερε ο Henry Ford στην κοινωνία,

00:36:54 ήταν η ιδέα της ελευθερίας.

00:36:59 Η ιστορία του Model T ξεκινάει εδώ, στην λεωφόρο Riquette, στο Detroit.

00:37:04 Ποιος σχεδίασε το Model T;

00:37:07 Το καθαρό όραμα για το Model T,

00:37:09 δηλαδή, αυτό που έπρεπε να είναι, είναι του Henry Ford,

00:37:13 και ήθελε ένα αυτοκίνητο το οποίο ήταν ελαφρύ και απλό και φθηνό να το παράγει,

00:37:20 και φθηνό να το οδηγείς.

00:37:22 Αλλά, αν το δούμε πιο κοντά, δούλεψε με πολλούς άλλους

00:37:28 οι οποίοι κυριολεκτικά μπήκαν σ' ένα δωμάτιο, κλείδωσαν την πόρτα,

00:37:32 και εκεί μέσα επεξεργάστηκαν μαζί το σχέδιο.

00:37:36 Δεν νομίζω ότι υπάρχει κάποιος που δούλεψε πάνω στο Model T της Ford που αποκαλούσε τον εαυτό του σχεδιαστή.

00:37:40 Όταν οι τεχνολογίες είναι νέες δεν χρειάζεται να σχεδιαστούν.

00:37:44 Η τεχνολογία από μόνη της ήταν τόσο, μα τόσο μεθυστικά υπέροχη.

00:37:50 Όταν ο Henry Ford κοίταζε ένα Model T,

00:37:52 στην ουσία, έβλεπε μέσα από το αμάξωμα και έβλεπε αυτό το σασί

00:37:58 και γνώριζε όλη την επινοητικότητα που είχε χρησιμοποιηθεί στο σχεδιασμό του

00:38:01 και το εκτιμούσε αυτό.

00:38:03 Γι' αυτόν ήταν πανέμορφο.

00:38:04 Ο σχεδιασμός του αμαξώματος ήταν κάτι που μπορούσες να σκεφτείς αργότερα.

00:38:09 Ήταν αναγκαίο - προφανώς έπρεπε να έχεις το αμάξωμα και έπρεπε να έχεις θέσεις κι όλα αυτά,

00:38:13 αλλά αυτά δεν ήταν ποτέ πολύ ψηλά στη λίστα του Henry Ford.

00:38:28 Εκατό χρόνια μετά τη γέννηση του Model T,

00:38:30 ο σχεδιασμός του αυτοκινήτου παραμένει ένα παιχνίδι που μοιράζεται στα δύο -

00:38:34 αμάξωμα και σασί.

00:38:37 Όχι μόνο κατασκευάζονται ξεχωριστά,
αλλά επίσης συλλαμβάνονται ξεχωριστά.

00:38:41 Το προϊόν δύο διαφορετικών νοοτροπιών:
00:38:44 σχεδιασμός και μηχανική,
00:38:46 Wedgwood και Darby,
00:38:48 Venus και Mars.

00:38:51 Είναι δεδομένο ότι θέλουμε να είμαστε οι καλύτεροι
00:38:54 από άποψη κατανάλωσης καυσίμων,
00:38:55 από άποψη ποιότητας,
00:38:56 από άποψη ασφάλειας.

00:38:58 Ο ρόλος μου είναι πολύ διαφορετικός.

00:38:59 Εγώ είμαι, με κάποια έννοια, ο ενήλικας στο δωμάτιο.

00:39:01 Είμαι ο άνθρωπος που λέει πως θα δημιουργήσουμε
ένα συναρπαστικό προϊόν για τον καταναλωτή

00:39:06 έτσι ώστε, όταν όλες αυτές
οι λειτουργικές απαιτήσεις ικανοποιηθούν,
00:39:09 θα τα έχουμε τελικά τυλίξει όλα αυτά
σ' αυτό το απίστευτα ελκυστικό πακέτο

00:39:14 που θα καταφέρει να φέρει
αυτόν τον καταναλωτή στον χώρο έκθεσης.

00:39:18 Για τους σχεδιαστές, το σασί είναι "η πλατφόρμα"
00:39:22 που υπάρχει ώστε να στηρίζει το σχέδιό τους.

00:39:24 Για τους μηχανικούς, ο σχεδιασμός είναι 'styling,'
00:39:27 που μερικές φορές ονομάζεται και 'packaging'
['συσκευασία.']

00:39:35 Η στιγμή στην γραμμή παραγωγής όταν το σασί και
το αμάξωμα συναντιούνται, ονομάζεται "γάμος."

00:39:40 Και, όπως πολλοί γάμοι, η εμφάνιση της ενότητας
προς τα έξω, συχνά καλύπτει εντάσεις
00:39:45 που οδήγησαν στη μέρα του γάμου.

00:39:48 Συνήθιζε να είναι, ίσως στις δεκαετίες των 60 και 70,
00:39:51 οι μηχανικοί φαντάζονταν τους εαυτούς τους
ως τα άτομα που έφτιαχναν τα αυτοκίνητα

00:39:55 και οι σχεδιαστές θα ερχόταν και θα τα έκαναν
να φαίνονται κάπως όμορφα στο τέλος.

00:39:58 Όστε, η δική μας δουλειά ήταν να έρθουμε
και να κάνουμε τη μηχανική λιγότερο άσχημη.

00:40:01 Υποθέτω πως αν ψάξεις βαθιά μέσα σε οργανώσεις,
00:40:05 πάντα θα υπάρχει ένας μηχανικός που θα νομίζει
00:40:06 ότι το δικό τους κομμάτι του αυτοκινήτου
είναι το πιο σημαντικό.

00:40:10 Εφόσον καταλάβουν στο τέλος
ότι αυτό είναι λάθος,
00:40:13 τότε είμαι χαρούμενος.

00:40:17 Αλλά το Model T αφορά πολύ περισσότερα πράγματα
από το σχεδιασμό ενός μόνου αυτοκινήτου.

00:40:22 Το πανύψηλο επίτευγμα του Ford
ήταν να σχεδιάσει ένα μέσο παραγωγής
00:40:26 που, κυριολεκτικά, θα άλλαζε τον κόσμο.

00:40:29 Βρήκαν ότι μπορούσαν να πουλήσουν
όσα μπορούσαν να παράξουν.

00:40:34 Ο στόχος του Henry Ford, ωστόσο,
ήταν να παράξει όσα μπορούσε να πουλήσει.

00:40:38 Και έτσι, κατ' ουσίαν, σε γενικές γραμμές,
κατά κάποιο τρόπο, πάγωσαν το σχέδιο του αυτοκινήτου

00:40:42 και μετά έστρεψαν την προσοχή τους
στην παραγωγική διαδικασία.

00:40:48 Ο Ford προσπάθησε να κάνει για τα αυτοκίνητα

00:40:50 ότι είχε κάνει ο Wedgwood
για τις τσαγιέρες και τις σουπιέρες,

00:40:54 αλλά πήγε παραπέρα από οποιονδήποτε βιομήχανο.

00:40:59 Είπαν ότι, αντί να έχουμε έναν εργάτη σε ένα πάγκο
να φτιάχνει ένα ολόκληρο κιβώτιο ταχυτήτων,

00:41:06 τι θα γινόταν αν είχαμε πολλούς εργάτες σε ένα πάγκο

00:41:10 και ο καθένας τους να κάνει κάτι λίγο
από το κιβώτιο ταχυτήτων

00:41:13 και μετά να το σπρώχνει κατά μήκος του πάγκου
στον επόμενο;

00:41:16 Και μετά είπαν, "Εντάξει, αυτό ήταν καλύτερο,
ας το δοκιμάσουμε στη μηχανή,

00:41:19 ας το δοκιμάσουμε στον πίσω άξονα,
ας το δοκιμάσουμε στον μπροστινό άξονα."

00:41:21 Έτσι προχωρούσαν ψηλαφιστά για να φτάσουν
τελικά στη γραμμή συναρμολόγησης.

00:41:25 Και, τελικά, έγινε λογικό να πουν, "Τι θα λέγατε
να συναρμολογήσουμε έτσι ολόκληρο το αυτοκίνητο;"

00:41:31 Οπότε, μέχρι το τέλος του 1913, έφτιαξαν τελικά
τρεις πλήρεις γραμμές συναρμολόγησης,

00:41:37 παράλληλες γραμμές που έβγαζαν Model T.

00:41:43 Όταν φτιάχτηκαν τα πρώτα,
τα οποία φτιάχτηκαν συμβατικά,

00:41:46 χρειάζονταν 12,5 άνθρωπο-ώρες
για να γίνει ένα αυτοκίνητο.

00:41:50 Από το σημείο από το οποίο η μαζική παραγωγή
εφαρμόστηκε στο σύνολό της,

00:41:53 χρειάζονταν 93 λεπτά
για να γίνει ένα αυτοκίνητο.

00:42:01 Στην σημερινή, κατά κάποιον τρόπον,
κατακερματισμένη αγορά αυτοκινήτων,

00:42:03 όπου έχουμε όλες αυτές
τις διαφορετικές επιλογές,

00:42:05 είναι δύσκολο για μας να καταλάβουμε ότι,

00:42:07 στο αποκορύφωμα της, σχεδόν τα μισά
από τα αυτοκίνητα στον κόσμο ολόκληρο

00:42:13 ήταν Ford Model T.

00:42:34 Αλλά το σύστημα του Ford είχε ένα ολέθριο λάθος.

00:42:37 Είχε γίνει πολύ καλό
γι' αυτό που σχεδιάστηκε να κάνει.

00:42:41 Δεν έφτιαχναν αυτοκίνητα, γενικά μιλώντας,

00:42:43 έφτιαχναν αυτό το πολύ συγκεκριμένο προϊόν

00:42:45 και οι μηχανές που είχαν σχεδιάσει
ήταν τόσο ειδικευμένες

00:42:49 που έκαναν μόνο για να κατασκευάζουν
εξαρτήματα για τα Model T.

00:42:52 Και η Ford έγινε λιγότερο μία εταιρία αυτοκινήτων

00:42:56 παρά μία εταιρία για τα Model T.

00:42:58 Η General Motors και η Chrysler συνειδητοποίησαν
στη δεκαετία του '20 ότι αυτό έπρεπε να κάνεις.

00:43:02 Έπρεπε να αλλάξεις το σχεδιασμό
00:43:04 και έπρεπε να κάνεις σημαντικές αλλαγές
στην εμφάνιση των οχημάτων
00:43:06 και, περιστασιακά, στα λειτουργικά στοιχεία
των οχημάτων
00:43:10 έτσι ώστε να τα κάνεις συνεχώς ελκυστικά.
00:43:13 Αλλιώς, προφανώς, στο τέλος ο καθένας
θα είχε ένα αυτοκίνητο
00:43:17 και κανένας δεν θα χρειαζόταν να το αλλάξει.
00:43:20 Καταλαβαίνετε, πρέπει να κάνεις ένα αντικείμενο
όχι μόνο επιθυμητό για να το αγοράσει κάποιος,
00:43:22 αλλά επίσης επιθυμητό για να θελήσει
να το αντικαταστήσει.
00:43:24 Όμως αυτό που συμβαίνει σε μία καταναλωτική κοινωνία,
είναι ότι, μόλις δημιουργήσεις τη βάση,
00:43:29 κάποιος λέει: "Μπορώ να έχω λίγο περισσότερο;
00:43:31 Μπορώ να έχω λίγο περισσότερη άνεση,
λίγο περισσότερη ταχύτητα, λίγο παραπάνω στυλ,
00:43:35 χρώματα ίσως;"
00:43:38 Ξαφνικά, σ' αυτό το σημείο είναι
που γεννήθηκε ο σχεδιασμός,
00:43:41 γιατί είχαμε προσδιορίσει
τα λειτουργικά χαρακτηριστικά
00:43:44 που επέτρεπαν στον καταναλωτή να μετακινηθεί
από το σημείο Α στο σημείο Β
00:43:47 και τώρα προσφέραμε στον καταναλωτή μία επιλογή
για το πως θα πάει από το σημείο Α στο σημείο Β,
00:43:52 και μετά μπορούσες να κάνεις το αυτοκίνητο
περισσότερο ελκυστικό χρησιμοποιώντας χρώματα,
00:43:56 διαφορετικά υλικά,
και, τελικά, διαφορετικά σχήματα,
00:43:59 και αυτό ξεκίνησε να δημιουργεί
τον κλάδο του σχεδιασμού όπως είναι σήμερα.
00:44:08 Οι πτωτικές πωλήσεις του Model T ανάγκασαν
τον Ford να σταματήσει την παραγωγή τους το 1927,
00:44:13 και να ξεκινήσει να σχεδιάζει
το μοντέλο της χρονιάς, το Model A.
00:44:19 Αλλά ο διαταγμός του Ford να επιστρέψει στο σχεδιαστήριο
00:44:22 κόστισε στην εταιρία του εκατομμύρια δολάρια
σε απολεσθείσα παραγωγή
00:44:25 και την κυριαρχία της
στην αγορά αυτοκινήτων.
00:44:30 Έμαθε με τον δύσκολο τρόπο
00:44:31 μια βασική αλήθεια για την καταναλωτική κοινωνία
που γινόταν τότε πραγματικότητα.
00:44:36 Εμείς, οι άνθρωποι, δεν ικανοποιούμαστε
με σιδερένιες κατσαρόλες.
00:44:40 Θέλουμε και βάζα Wedgwood.
00:44:44 Η αίσθησή μου είναι πως νόμιζε
00:44:46 πως αυτό δεν ήταν μόνο το αυτοκίνητο
που θα χρειαζόσουν,
00:44:49 αυτό είναι το μόνο αυτοκίνητο
που θα έπρεπε να θέλεις,
00:44:54 Και επομένως, ειρωνικά, ο άνθρωπος που άρχισε
αυτή όλη την καταναλωτική κουλτούρα του 20ου αιώνα,

00:45:01 που έκανε τόσα πολλά να τη θέσει σε κίνηση,
00:45:03 βρέθηκε ο ίδιος αποξενωμένος από αυτή.
00:45:09 Και εμμένοντας στο Model T
ήταν ο τρόπος του να πει: "Σταματήστε!"
00:45:15 Αλλά δεν μπορούσε να κάνει τίποτα.
00:45:18 Δεν μπορούσε να το σταματήσει.
00:45:43 Σήμερα, ζούμε σε ένα μετά-φορντικό κόσμο,
00:45:46 σε έναν κόσμο στον οποίο οι αγγειοπλάστες
σχεδιάζουν στον υπολογιστή
00:45:49 και εκτυπώνουν τα αγγεία τους τρισδιάστατα.
00:45:55 Ένας κόσμος στον οποίο η μαζική παραγωγή
έχει αντικατασταθεί από την μαζική εξατομίκευση,
00:46:00 και η έκφραση της μόδας είναι 'Η αγορά του ενός.'
00:46:04 Ένας κόσμος στον οποίο η όρεξη μας για πράγματα
έχει γίνει πρόβλημα
00:46:07 που δεν θα θέλαμε να σκεφτόμαστε πολύ.
00:46:14 Αλλά με όποιον τρόπο και αν σχεδιάζονται,
κατασκευάζονται και πετιούνται τα πράγματά μας,
00:46:18 παραμένει ένας σχεδιασμένος κόσμος,
00:46:21 φτιαγμένος από εμάς και για εμάς,
00:46:23 επιβλεπόμενος από σχεδιαστές που θα συνεχίσουν
να προβληματίζονται για τον τρόπο που είναι τα πράγματα,
00:46:28 και πως να τα κάνουν, έστω, λίγο καλύτερα.